

چارلز تیلور و فرهنگ رجایی

زندگی فضیلت مند
در عصر سکولار

فهرست

۷	درباره نویسندگان
۹	پیش‌گفتار
۱۹	گفتار یکم: طرح مسئله؛ چالش مهم امروز نوشته فرهنگ رجایی
	گفتار دوم: بحران زمان؛ کناکش دین و تجدد و امکان یک
۶۹	تجدد دین دارانه نوشته چارلز تیلور
۱۱۱	گفتار سوم: علل بحران؛ اتمیسم نوشته چارلز تیلور
	گفتار چهارم: راه‌حل؛ تدبیر و سلوک
۱۴۹	اعتباربخشی نوشته چارلز تیلور
۲۰۹	نتیجه نوشته فرهنگ رجایی
۲۱۷	نمایه

درباره نویسندگان

چارلز تیلور^۱ در پنجم نوامبر سال ۱۹۳۱ در مونترآل کانادا متولد شد. پس از تحصیل دوره کارشناسی در دانشگاه مک‌گیل (۱۹۵۲ در رشته تاریخ) به دانشگاه آکسفورد رفت؛ دوره کارشناسی تازه‌ای را در رشته «فلسفه، سیاست و اقتصاد» به پایان رساند (سال ۱۹۵۵) و بعد دوره مطالعات عالی خود را در فلسفه زیر نظر متفکر و مورخ معروف آیزایا برلین^۲ (۱۹۰۹-۱۹۹۷) در سال ۱۹۶۱ به اتمام رسانید. در سال‌های تحصیل در آکسفورد، تدریس هم می‌کرد. پس از بازگشت به کانادا در دانشگاه مک‌گیل، به عنوان استاد علم سیاست و فلسفه، تا سال ۱۹۹۷ که بازنشسته شد، تدریس می‌کرد. خدمات علمی وی نه فقط در استان کبک و کانادا — که هر دو بالاترین مدال افتخارشان را به وی اعطا کرده‌اند، — که در دیگر کشورها نیز مورد قدرشناسی است. مثلاً در امریکا از سال ۱۹۸۶ عضو خارجی «آکادمی امریکایی هنر و علم» بوده و در ژاپن در سال ۲۰۰۸ برنده جایزه کیوتو شد. (که برخی آن را جایزه نوبل ژاپن می‌خوانند). دانشگاه‌های زیادی به وی دکترای افتخاری اعطا کرده‌اند و کتابش *عصر سکولار* در سال ۲۰۰۷، جایزه مهم و معروف تمپلتون را از آن خود کرد. همه این دستاوردهای علمی و جهانی به جای خود، تیلور انسان

1. Charles Margrave Taylor

2. Isaiah Berlin

وارسته‌ای است و تواضع و مهربانی اش نمونه است؛ حشرونشرهای متعدد با وی از مهم‌ترین تجربه‌های زندگی‌ام بوده‌اند.

فرهنگ رجایی، استاد فلسفه سیاسی و روابط بین‌الملل، در حال حاضر رئیس دانشکده انسانیات دانشگاه کارلتون^۱ در کانادا است. در چهارم فروردین سال ۱۳۳۱ در دهستان کزاز اراک، به دنیا آمد. تحصیلات عالی خود را در دانشگاه‌های تهران (علوم سیاسی ۱۳۵۴)، اوکلاهما (مدیریت دولتی ۱۹۹۷) و ویرجینیا (روابط خارجی و فلسفه سیاسی ۱۹۸۳)، به اتمام رساند. در دانشگاه‌های تهران، دانشکده روابط بین‌الملل، انجمن حکمت و فلسفه، پژوهشگاه علوم انسانی، و دانشگاه شهید بهشتی در ایران و در موسسه شرق‌شناسی جدید در دانشگاه هامبولت آلمان، دانشگاه آکسفورد انگلستان، و دانشگاه ایالتی شانی در ایالت اوهایو در آمریکا استاد آموزشی و پژوهشی بوده است. از وی چندین کتاب تألیفی و ترجمه (در مجموع ۱۷ کتاب) و مقالات بسیاری به زبان‌های فارسی و انگلیسی در ایران و خارج از ایران به چاپ رسیده است. در این جا تنها به ذکر تازه‌ترین کتاب‌های وی اشاره می‌شود که عبارت‌اند از: *اندیشه و عمل کنت تامپسون، خداوند هنجارها*، (انگلیسی، ۱۳/۲۰/۱۳۹۲)؛ *اسلام‌گرایی و تجددگرایی؛ تحول گفتمان در ایران* (انگلیسی، ۱۳۸۶/۲۰۰۷ ترجمه به عربی ۱۳۸۹/۲۰۱۰)؛ و *مشکله هویت ایرانیان؛ ایفای نقش در عصر یک تمدن و چند فرهنگ* (تهران: نشر نی، چاپ ششم، ۱۳۹۲).

1. Carleton

پیش‌گفتار

آب کم جو تشنگی آور به دست
تا بجوشد آبت از بالا و پست
حضرت مولانا^۱

مهم‌ترین تشنگی انسان معاصر چیست؟ اربابان اندیشه و فکر چندین سال است که راسخانه ابرام می‌ورزند که جهان با یک بحران اقتصادی درگیر است. به گمان من، این آسیب‌شناسی جز کژفهمی چیز دیگری نیست. اما این حرف نباید دست‌کم گرفتن اهمیت اقتصاد تلقی شود. سپهر اقتصاد و علم برآمده از پرسش‌های آن به انسان کمک می‌کند تا امکانات محدود دنیایی و تقاضاهای نامحدود آدمی را مدیریت کنند. در دنیایی که علم جدید و صناعت و فن‌آوری امکان تولید انبوه را ممکن و آسان کرده است، محدودیت عملاً مقوله‌ای بی‌محتوا شده است. فقر به معنای واقعی کلمه نباید وجود داشته باشد. نسبت دادن فقر به بحران اقتصادی نادیده گرفتن علت اصلی آن است. ناگفته پیداست که بسیاری از مناطق دنیا در محرومیت مطلق به سر می‌برند و حتی در قلب جهان پیشرفته گروه عظیمی از مردمان زیر خط فقر زندگی می‌کنند، اما دلیل آن نبود امکانات نیست، بلکه سیاست‌های خودخواهانه و

۱. *مثنوی معنوی*، تصحیح عبدالکریم سروش. (تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۷۵). دفتر سوم، بیت ۳۲۱۲.